

Mörka tickor längs mitten; eldticka. Ticksamling vänster; sälgticka. Skinn höger; kuddticka.

Vem är det som äter sälg till frukost? Ja, kära läsare jag ska återkomma till det lite längre fram, men först ber jag dig fundera på när du såg en sälg senast. Och när tog du dig tid att stanna till och verkligen titta på sälgen och lyssna på den? Om du läser den här artikeln i vårens tid när sälgen blommar som bäst (andra halvan av april och ett par veckor framåt) så skynda dig ut och leta om det är en solig dag. Sök efter guld så ska du förhoppningsvis hitta en sälg översäddad med guldgula blommor. Om du letar vidare kommer du kanske också se sälgar med grågröna blommor. Det är helt i sin ordning. Sälgen är nämligen tvåbyggar, dvs har skilda hon- och hanplantor. Det är hanplantorna som lyser i gult och honplantorna är mer diskret färgade. Nu ska du stå still vid sälgen och bara titta och lyssna. Nog finns det gott om humlor och bin som surrar däruppe och kanske några vackra fjärilar, citronfjäril, nässeljäril, påfågelsöga och flugor och var det inte en lövsångare som sjöng till, årets första!

Vilket vackert namn på en fågel förresten - lövsångaren - som börjar sjunga i lövsprickningstid. Tur att det är Sveriges vanligaste fågel, men varför söker den just upp sälgar? Jo, sälgen är

Sälg

livets viktigaste frukost!

Rubriken ovan är faktiskt titeln på en bok som kom ut 2009. Den sålde kvickt slut och 2011 kom andra upplagan som ännu går att få tag på. Boken är föregångaren till den bok om aspen som Södras ekolog Gustaf Aulén presenterade i förra numret av Södrakontakt. Den presentationen, som även innehöll en tävling, fick enormt gensvar från våra läsare och inspirerade oss till att fortsätta med nästa trädporträtt, Sälgen!

Text: Gustaf Aulén Foto: Håkan Tunón Illustrationer: Martin Holmer

Årtsångare *Sylvia curruca* och lövsångare *Phylloscopus trochilus*.

som ett ovärderligt naturvärdesträd. Men sälgen har mycket mer än så att erbjuda. När den blir äldre växer gärna olika arter vedsvampar på den. Flera arter är ganska lätta att känna igen, eldticka, sälgticka, kuddticka... (se bild ovan). Och dessa tickor kan i sin tur nyttjas av olika insektsarter.

Mest märklig i det avseendet är nog Europas minsta skalbagge (<0,3 mm) som lever i rören (!) på sälgtickan. Den upptäcktes som ny art för vetenskapen av författaren till boken om sälgen, Bengt Ehnström, som också fick den namngiven efter sig; Ehnströms dvärgfjädervinge, slå det den som kan!

Ett kapitel i boken har den avundsvärda titeln Attraktiv på älderns höst. Det fina med sälgen är att den kan

före en ungdomlig vitalitet med gammal murkenhet i samma individ. Gamla sälgar erbjuder därför livsrum för en stor mängd insekter, inte minst många vackra skalbaggsarter som går i olika delar av trädet, från videsmalbockar i fingertjocka friska kvistar, via sälgbockar i levande grenar till de magnifika myskbockarna som gör kraftiga gångar i de döda stamdelarna. En husägare klagade en gång för mig över att det kryllade av kackerlackor i pannrummet! Jag som alltid gillat småkryp blev nyfiken och när jag kom in i rummet så kryllade det verkligen, men inte av kackerlackor utan av nykläckta grönskimrande myskbockar som med antennerna inräknat är drygt en halv dm långa. Långa ben har de också, så springa kan de. Förklaringen till "invasionen" var lätt att se. Det låg travar av sälgvod i hörnet, en sälg som tidigare

Myskbock *Aromia moschata*.

stätt i av trädgården och sett "skräpig ut". Kanske är det de gamla sälgarnas akilleshäla? Vi människor hugger ner den för att den ser skräpig ut och gör brasved av resterna. Och de unga sälgarna riskerar att klassas som "sly" och åka med i flismaskinen. Att vi är så njugga mot sälgen beror nog i mångt och mycket på att vi inte känner dess invånare och matgäster.

Författaren Bengt Ehnström och konstnären Martin Holmer har därför två goda budskap med boken. Det ena är att de tar oss med på en spännande resa genom sälgens brokiga liv, vi får lära oss mycket. Det andra budskapet

är att vi får tips på hur vi mycket enkelt kan få sälgarna att bli kvar i landskapet. För det är hela landskapet det handlar om, inte bara skogsmarken. Många av skogsgårdens finaste sälgar står kanske på själva tomten, i väggkanten, i skogsbrynet, vid en inäga eller på åkerholmarna. Så passa på nu i vårens tid att lokalisera dem, se till att de blir kvar, skaffa boken Sälg livets viktigaste frukost och berätta sedan för grannarna hur man undviker att få "kackerlackor" i pannrummet....

Sälg-argument finns det gott om! Trevlig vår!

Vinn sälgboken!

Södrakontakt har köpt in 10 exemplar av Bengt Ehnströms bok "Sälg, livets viktigaste frukost", som du nu kan tävla om. Vill du vinna en bok svarar du på tävlingsfrågan och utslagsfrågan och skickar sedan ditt svar senast den 11 juni till: sodrakontakt@sodra.com eller Södrakontakt, 351 89

Växjö. Bland de tävlande som svarat rätt väljer en jury från Södra ut de 10 mest spännande svaren på utslagsfrågan. Vinnarna meddelas per brev samt offentliggörs i Södrakontakt nr 3.

Fråga:
Vad kallas ett träd eller en växt som har skilda hon- och hanplantor?

Utslagsfråga:
Hur är din inställning till sälgen efter att du har läst artikeln om boken "Sälg, livets viktigaste frukost"?

ur Södra kontakt nr 1, 2013

Södra kontakt är Södra Skogsägarnas medlemstidning som riktar sig till 52 000 medlemmar med skogsfastigheter i Götaland. Tidningen utgör därmed ett värdefullt redskap för att förmedla naturvårdskunskap direkt till ett stort antal skogsägare. Södra är också en internationell skogskoncern som producerar trävaror, pappers- och textilmassa och grön energi.